

Yol ve Yolsuzluk

Yol, hece dillerinden olan Türkçede tek heceli bir isimdir; yoldan gelir. Çünkü insan yerde yürüyünce, yeri adeta yolmuş oluyor. Bu kavramın semantik manalarını anlamak için, üç harfli kökü ile beraber beş türevli hallerine bakmak lazım. Arapçada yol manasında iki kelime var, tarik ve sebil. Tarik, tepilen ve vurulan yer demektir. Sebil ise engelsiz ve açık yol manasıdır.

Ayrıca, gidilen yol ve yöntem manasında mezhep kelimesi var. Kelamcılar, fıkıhçılar ve hadisçiler, kendi yol ve yöntemlerine mezhep deyince, onlardan sonra ortaya çıkan tasavvuf ehli de kendi yol ve yöntemlerine tarikat kelimesini kullandılar.

Bunlardan Kur'an'da 4-5 adet geçiyor. Fakat hedefe vardırın yol, halkın deyimiyle yolunu bulmak, yani Hidayet kavramı tam 288 sefer geçiyor. Evet, bir yola girmek, bir şeyi icat etmek, hatta bir canlıyı oluşturmak kolaydır. Önemli olan, sonsuz tekâmül sürecinde o varlığı ve o canlıyı zirveye ulaştırmaktır; hedefe ve ebediyete vardırma. Buna işaret olarak Hidayet kelimesinin kökü HDY 19 ediyor. Varlık manasındaki vücut kelimesi de 19 ediyor. Bu sayı ise zirve durumların sembolüdür.

Bu hidayet kökü Araplar için çok önemli idi. Çünkü her on kişiden biri çölde kum fırtınası içinde yolunu kaybediyordu. Ne ismi ne mezarı kalırdı. Arapçada bu yol kaybetmeye dalalet denir. Yolu başarı ile bitirmeye de hidayet denir. Eğer bu yol etrafı bariyerli ise ve kendisi geniş ise, ona Sırat-ı Müstakim denir.

Bu hidayet yolundan kenar taraflara çektiren yani saptıran faktöre de fitne denir. Fettane kadın, insanı doğru yoldan saptırdığı için o ismi almıştır. Anarşizme de fitne denilir. Çünkü anarşizm, toplumu doğru hedefinden saptırıyor.

Kur'an, gerek hidayet ve gerek dalalet ve gerek fitne (imtihan) kavramlarını, sonsuz varlık içinde yolunu, hedefini bulup beka ve ebediyeti kazanmak veya kaybetmek manasında kullanır. Yani bunları kozmolojik, ontolojik ve metafizik değerler olarak ele alır. İki-üç yerde ise sadece günlük manalarında kullanır. Mesela şahitlik meselesinde, iki kadın şahit tutun ki biri dalalet uğrarsa yani gelmezse veya evlilik gibi bir sebepten dolayı başka bir şehre geçmişse diğeri şahit olsun, der. (2/282)

Biz bu kısa yazıda Hidayetle ilgili beş ve Dalalet ile ilgili beşer ayet yazıp yetineceğiz. İşte:

1- *“Musa ve Harun Firavunun Allah'ı inkâr etmesine karşı Allah'ı ona şöyle anlattılar: Rabbimiz (bizi diyalektik süreç ile geliştiren sahibimiz), her şeye her nesneye yaratışını (şekil ve formunu) bağışlar, sonra ona sonsuza dek hidayeti (yaratılışına uygun hedefe varmayı) nasip eder.”* (20/50)

2- *“Ey Muhammed sen vahiy diliyle de ki: Beni zıtlarla terbiye eden Rabbim beni sırat-ı müstakime vardırıştır. O sırat ki değerli ve dengeli bir dindir (düzendir). İbrahim'in dengeli*

dinidir. Bu yol, bütün zıtları iki kanat yapıp sonsuz kemalata uçmaktır. İbrahim, varlığı sınırlı ve somut bilen putperestlerden değil idi. (Bazı Tarihçilerin sandığı gibi.)” (6/161)

Bu ayet, 66 harftir. Allah kelimesi de 66 eder. Sırat-ı Müstakim deyiimi 950 (19*50) ediyor. Ayette anlatılan Rabbin kim olduğunu ve terbiyenin ne demek olduğunu bildirir. Zıtları kanat yapıp sonsuza uçmanın yani terbiye görmenin açıklaması ise şudur:

Varlıktaki üçlü sistem gereği, dinler de üç yöntem üzere gitmişlerdir. Toplum çok dağınık ve fakir kalmışsa, ona devleti ve zenginliği tavsiye eden bir din gelir. Mesela Yahudilik böyle bir dindir. Toplum çok zengin ve materyalist ise İsa gibi saf ruhaniliği tavsiye eden bir peygamber gelir. Veya bu iki yöntemin birliği ihmal edildiği için gerçeklik ve güzellik görünmediğinden, onları birleştiren İslam gelir. İslam kelime olarak bütün farklı yapıları birleştiren ve barıştıran demektir. Bir sene önce Hz. Muhammed’in (a.s.) bu orta yol (sırat-ı müstakim) yöntemini şöyle özetlemiştim:

Onun Yöntemi, Kur’an’ın, hayatı boyunca yüzlerce yüksek ahlakı yaşayan Hz. Muhammed üzerinden anlattığı ahlaktır. Kur’an, ona Yasin ve Kalem surelerinin başlarında: Sen büyük ahlak üzeresin, diyor. Büyük deyince, herhalde kilo veya metre olarak büyüklük kastedilmiyor. Demek burada büyüklük, ifrat ve tefrit, yani aşırı gitmekle geri kalmak arasında oluşan gerçek ahlak demektir. Büyüklük; özellikle azim kelimesi, somut ve gerçekten yaratılmış şey demektir.

Dolayısıyla büyük ahlak, bu nitelikleri taşıyan ahlak manasında olduğundan eminiz. Evet, somut yaratılış, artı ve eksinin ortası yani dengesi demektir. Bahar, yaz ve kışın ortası olduğu için büyüktür ve güzeldir. Aile, kadın ve erkeğin dengesi olduğu için önemlidir ve hayatın arşıdır.

Hz. Muhammed, bütün hayatında hiç uçlara uğramadı, hep denge ve orta yolu seçti. Zaten getirdiği dinin ismi de İslam’dır. İslam, başta ruhanilik ve devlet ile bilim ve imanı barıştırmak olmak üzere bütün zıtları özellikle iman ve bilimleri barıştırıp, dengeleyip hayatı bir bahar yapmaktır. Bu ahlak o kadar önemlidir ki, Kur’an’da, Allah dahi sırat-ı müstakim (orta yol) üzeredir, diye ifade ediliyor. (Hud, 56) Evet, Allah için yaratmak çok kolaydır. Çünkü sadece dengelemekle kâinatlar yaratılıyor. Ve onların küçük modelleri olan beyinlerimiz çalıştırılıyor. Hz. Muhammed’in ibadet şekli olan namaz da bu dengeyi pratize ediyor. Kur’an, *Namaz, fahşa ve münkerden (ifrat ve tefritten: aşırılık ve geri kalıştan) alıkoyar*, diyor. (Ankebut, 45) Kur’an’da, bu evrensel yaratılış formu olan denge ve barışı anlatan yüz küsur ayet var.

Maalesef, bu denge ve barış ahlakı İslam’ın temel ve birinci konusu iken, Müslüman ahlakçılar bunu Kur’an’dan değil de fazilet ve ihlas yerine iyiliği ahlak motivasyon aracı olarak gösteren Aristo’nun İfrat ve Tefrit (aşırılık ve gerilik) ortasını anlatan Etika’sını esas almışlar. Nihayet 1916’da Birinci Dünya Savaşında Bediüzzaman bunu Kur’an’a dayandırdı: Aşırı zekâ ile ahmaklığın ortası olan hikmet ve anlayışı, saldırganlık ve korkaklık ortası olan cesareti, şehvet düşkünlüğü ile sönüklüğün ortası olan iffeti buldu. İslam Ümmetinin bir ayıbını kapatmış oldu.

Evet, hakikat, dengededir. Güzellik, dengededir. Dolayısıyla dengeli dünyaya ve Biyosfere âşık olunuyor. Onun için Hz. Muhammed’e özellikle Allah’ın sevgilisi denmiştir. Kur’an bunu şöyle açıklıyor: Al-i İmran suresi, ayet 31 ve 32 şöyle diyor:

“Qul (vahiy diliyle de ki:) Eğer Allah’ı seviyorsanız, ben Muhammed’e uyun, Allah da sizi sever. Yani eksiklerinizi siler (mağfiret), size rahmet (başarı) verir. (31)

Bana tabi olmak demek, başta sonsuzluk ve sınırlılık, evrensel ve lokal değerlere uymanız demektir: Yani Allah'a ve elçisine itaat edin. Eğer dönüp kaçarlarsa hiç şüphesiz Allah gerçekleri örten kâfirleri sevmez: Yani onları başarılı kılmaz. (32)

Evet, bu iki açık ayetten anlaşıldığı gibi, Allah'ın sevgisi Mevlitte anlatıldığının aksine öyle aşk tarzında değildir. Başarı, ebedileştirme ve olgunlaştırma demektir.

İbrahimî Dinlerin Varlık ve Hayat Algısı.

a) Kur'an, İslamiyet'in 4000 yıl öncesine dayanan Hz. İbrahim dininin aynısı olduğunu söylüyor. (22/78) Bu dinin ismi İslam'dır. İslam, bütün zıtları dengelemekle barıştırap yaz ve kış bahar yapmaktır. Hristiyanlığın ruhaniliği esas alması, Yahudiliğin devlet, şeriat ve hukuku esas alması, tarihî mecburiyetten kaynaklanmış bir sapmadır. Yoksa onlar da aslında İslam idiler. (3/84) Evet, Yahudilik, Musa ile Harun'un (şeriat ile velayetin) birliği idi. Hristiyanlık da Tevrat ile İncil'in beraberliği idi. (Matta, 5)

b) Bugünkü İslam dini, bilgilerinin bir kısmını Arabistan'daki Tarihî İbrahimî birikimden almış; bir kısmını da yeniden vahiy ile almıştır. Ama zıtların dengelenmesi ve barıştırılması hep aynı çizgide devam etmiştir. ***“İbrahim ne Yahudi idi ne de Hristiyan. Putperest de değildi. O tam orta yolda olan bir Müslüman idi.”*** (3/67)

c) Aslı 4000 yıl öncesine dayanan Gılgamış Destanının omurgası, köylü ve şehirlinin beraberliği sonucu sonsuzluk çerçevesinde insanlığın ebediyeti arayışı mesajıdır. Bu tarih de İbrahim şahsının veya arketipinin olduğu dönemi gösterir. Bu da Kur'an bilgilerinin, Yunan veya Yahudi ve Hristiyan bilgilerinden alınma olmadığını bize anlatır.

d) Kur'an, bu İbrahimî çizgi manasında tam 38 sefer, orta yol veya doğru yol demek olan Sırat kelimesini kullanmıştır. Allah'ın sonsuz somut varlığı demek olan bu evren de sayısız zıtların dengelenmesinden ve barıştırılmasından ibarettir. Allah, artı-eksi şeklinde ve diğer sayısız zıtları dengeleyerek yaratma faaliyetinde bulunduğu için Kur'an, Hz. Muhammed diliyle, *Beni zıtlarla geliştiren Rabbim, sırat-ı müstakim üzeredir*, diyor. (11/56)

e) Tevrat da İncil de Kur'an da asıl temel varlık olan Allah için en çok şu üç ismi söyler. (10/32) Allah, sonsuz ve soyut varlık. Rabb, diyalektik süreçle gelişen ve geliştiren boyut. Bir de Hakk deyimi. Bilim, birincisi için, asıl varlık datalar değil de datalar arası bilişim ve bilgidir, diyor. Kur'an da 13/9'da: Allah, fizik ve metafizik âlemlerin bilgisidir, sonsuz ve aşkındır, diyor. Rabb için de bilim, diyalektik sürecin çatışarak gelişmesi ve dengelenmesi demektir, diyor. Hak için de dengelemekten ortaya çıkan ve net görünen çok güzel gerçeklik diyor.

3- *“Ey Muhammed sen vahiy dili ile de ki: Eğer doğru iseniz (din yolsuzluktur, sözünüzde doğru iseniz) Tevrat ve Kur'an'dan daha iyi varlığı ve hayatı geliştiren (hidayet veren) bir kitabı Allah katından (metafizik âlemden) getirin ben ona uyayım.”* (28/49)

Bu ayetin fizik ve metafizik varlık çapında kozmolojik ve ontolojik mucizevi bir hakikat olduğunu anlamak istiyorsanız, Tevrat'a da Kur'an'a da Tarih kitapları olarak bakmayın. Çünkü her ikisinin de sonsuz soyut yasalar, bilimsel gerçekler ve metafizik arketipler olduğunu ben on kitabımla göstermiş oldum.

4- *“İşte ey Muhammed, eğer dindarlık âlemi ve bilim âlemi senin çağrına evet demezlerse, bil ki onlar sadece heva ve heveslerine uyuyorlar. Evrensel bilim verileri olmadan insanın heva ve*

hevesi ise ilkel ve çoğunlukla dengeli gitmeyen bir yapıdır. Hiç şüphesiz sonsuz olan Allah böyle dengesizlere (zalimlere) hidayet ve başarı nasip etmez.” (28/50)

5 “ Allah, onun ayet ve belgelerini inkâr edenleri hedeflerine vardırmayacaktır. Dolayısıyla onlara sürekli acıklı bir azap vardır. Allah’ın belgelerine inanmayan o kişiler sürekli yalan uyduruyorlar. Onlar, tam yalancıdırlar (varlık sisteminde onların karşılıkları olmayacaktır).” (16/104-105)

Dalalet İle İlgili Beş Ayet:

A- “Gördün mü daracak heva ve hevesini kendine tanrı edineni?! Dolayısıyla Allah onun bol ilmine rağmen onu saptırdı (varlık ve hayat skalasından sildi). ” (45/23)

B- “Allah insanı denemek ve onu geliştirmek için onu zıtlarla terbiye eder. Mesela dini konuları bir miktar kapalı bırakır. Dolayısıyla Allah bazılarını saptırır, bazılarına hidayet nasip eder. Yani bazıları bu deneme ve imtihanı verir. Bazıları ise imtihanlarını vermezler; varlıktan ve hayattan kaybolurlar. Bununla beraber Allah, sadece fasıkları (yasal ve ahlaklı yaşamayanları) saptırır.” (2/26)

C- “Bir insan, varlığın hakikat olduğunu bilmiyorsa; dolayısıyla, sonsuz olan Allah onu saptırmışsa, sen onun hidayeti ve var kalması için asla bir yol bulamazsın.” (4/88)

D- “Ey Davud, biz seni yeryüzünün yöneticisi yaptık. Sen mutlaka halk arasında hukukla iş gör. Sakın nefsinin hevasına uyma, o seni Allah’ın sonsuzluğa giden yolundan saptırır. Allah’ın bu yolundan sapanlar için çok şiddetli bir azap var. Ahiretteki hesabı unuttukları için.” (38/26)

Davud Peygambere bu tehditler varken, artık hiç denetim olmayan Asya Kıtasının siyasilerini siz düşünün. Maalesef Türkiye Asya kıtasına kayıyor. Çünkü Asya’da denetim yoktur. Bu denetimsizlikten dolayı tam 3 trilyon dolar bu fakir ve aç milletten zenginlere transfer yapıldı. Türkiye’nin iyi ekonomistleri bunu biliyor. Ve TV’lerde tekrarlar söylüyorlar.

E- “Varlık ve hayat gerçek değildir, boş ve anlamsızdır diyenler ve Allah’ın sonsuza giden yoluna engel olanlar, hiç dibi olmayan sonsuz bir yokluğa mahkûm oldular.” (4/167)

Dalalet kelimesinin sayısal değeri, 1261’dir (1845). Bu tarih ise materyalizmin Avrupa’da ve Rusya’da kol gezdiği bir dönemdir. Evet, materyalizm varlıktan ve hayattan gerçekten sapmadır ve yüzde yüz yok olmadır; başta insanlık (Hümanizm) ve akıl olmak üzere bütün manevi ve soyut değerlerin ölümüdür.

Bütün bu bilgilerin esprisi ve ruhu, imtihan mekanizmasını bilip onu kazanmaya çalışmaktır; şöyle ki:

İmtihan zoru başarmak demektir. Varlık ve hayatın dualiteli diyalektik sürecinde pişmektir. Bir Arap şair bunu şöyle terennüm etmiş: **“İkimiz, ikiz iki çekirdek idik. Birimiz nahle (hurma ağacı) oldu. Diğerimiz nihle (gübre) oldu.”**

Ben imtihanı kazanmanın beş nedenini şöyle buldum:

- 1) Riski yenecek şekilde sorunları karara bağlamak, başka bir deyim ile akletmek;
- 2) Fikir ve düşünmek;
- 3) Kibir göstermemek;

4) Asrımız bilim asrı olduğundan, dil, fen ve özgürlükle altyapı elde etmek;

5) Varlık ve hayatın sonsuzluğunu görmekle göreceli kötülükler ve musibetlerin hikmetini anlayıp ona göre yaşamak.

Bu beş dersi Kur'an'dan ve hayat mektebinden öğrendim.

1) İşte imtihanı kazanmanın en birinci anahtarı akıldır. Akıl hakkında *Kur'an'da* tam kırk kelime geçiyor. Biz sadece beş ayeti buraya alacağız. Çünkü sözü uzatmak akıl işi değildir. Akıl, etimolojik manasıyla: "Riski yenecek, önünü görecektir şekilde, bir konuda karar vermek" demektir. Dolayısıyla akıl, beyinde bir cevher değildir. Üst korteks ile beraber, bilinçli ve riski yenecek bir şekilde karar vermektir. İmam Ali'nin, ya varsa diye ibadet ediyorum, sözü asılsızdır. Tam aksine: "Perde-i gayb (metafizik âlem) açılma imanım artmaz." diyen sözü ile çelişiyor. İşte bu akıllı eylem konusunda seçtiğim beş ayet:

a) *"Siz ey Yahudiler, siz kitap sahipleri olduğunuz halde, nasıl insanlara iyilik yapmayı emrediyorsunuz ve kendinizi unutupyorsunuz. Hiç mi akletmiyorsunuz?" (Bundaki çelişkiyi ve bunun ahiretteki sonucunu görmüyorsunuz.) (Bakara, 44)*

b) *"Biz Yusuf kıssasını Arapça olarak indirdik ki, hayatı, riski ve doğru kararlar vermeyi öğrenesiniz." (Yusuf Suresi, 3)*

Yusuf kıssasından yüzlerce mesaj alınır, ama en önemlisi, varlık ve hayatın anlamsız olmadığı, iyiliğin sonuçta daima üstün geldiğidir. İmtihanı kaybetmenin en önemli sebeplerinden biri de dar düşüncede kalıp Yusuf'un kardeşleri gibi kıskançlık çukuruna düşmektir.

c) *"Ey Muhammed, imtihan için senden önce nice erleri nice köy ve kasabalara peygamber yaptık. Bu insanlar yeryüzünde gezmiyorlar mı ki, imtihanı kaybedenlerin akıbetini somut olarak da görsünler: (Maddi bakış). Ve asıl kazancın, soyut olan ahiret yurdu olduğunu anlasınlar: (Manevi bakış).*

Artık ey insanlar, bu imtihanı ve imtihanın asıl nedenlerinden olan soyut ve somut farkını anlamamanın değerini akletmeyecek misiniz? (Yusuf Suresi,109)

d) *"Kâinat, gül goncaları gibi yazılım dosyaları olarak (düzenli olarak) yaratılmıştır; sonsuzdur, Allah'ın somut varlığıdır... Dolayısıyla sonsuz olan Allah'ın izni (tetiklemesi) olmadan hiçbir can ölmez. Allah, bu sonsuz varlığı ve matematiksel tetiklemeyi akletmeyenlerin üzerine pis bir azap kılar." (Yunus, 100)*

Burada bu ayette iki cümlelin zahiren birbiriyle hiç alakası yokmuş gibi görünmesi bize bu meali verdirdi. Evet, sonsuzluğu; özellikle Allah'ın sonsuzluğunu anlamayanlar putperest sayılırlar. Ayette geçen rics ve ricz, maddi ve manevi pislik demektir. Kur'an'da başka yerde, azaber-riczil-elim, acıklı ve pis bir azap diye geçiyor. (34/5) Azap indirir denmeyip azap kılar denmesi, o putperestlerin saf pislik olduğunu vurgulamak içindir.

e) *"Eğer onlara, atmosferden (semadan) kim suyu indiriyor, onunla ölümünden sonra yeryüzünü canlandırıyor, diye sorsan, onlar kesin olarak Allah diyecekler. Sen de ki: Hamd Allah'ındır. Fakat onların çoğu akletmiyor." (Ankebut, 63)*

Bu ayette beş nükte var:

a) Kâinat içinde dünyayı ve atmosferi hayata elverişli yapmak, sonsuz bir bilgi ve güç gerektirir.

b) Bu sonsuzluktan dolayı, Deizm şeklinde de olsa insanlar bir Allah'ı kabul etmek zorunda kalıyor.

c) Ayette geçen Hamd, sonsuz nimetler, gerçek olgunluk manasında olup bunların gerektirdiği sonsuzluk manasını veriyor.

d) Ayet işari manasıyla diyor ki: Vahiy de manevi bir sudur, Semadan (metafizik âlemden) geliyor. Onunla dünya diriliyor. Fakat imtihan gereği çokları riski yenemeyip kaybediyor.

e) Bunun delili de ayetin ilk cümlesinin harfleri 57 (19*3) etmesidir. Kur'an'da somut varlık manasına gelen ve vahyin mahiyetini bildiren Kur'an ve Rahman isimlerinin 57'şer sefer geçtiğine bakar.

Ayetin tamamı ise 83 harftir. Kadir suresinde vaadedilen seksen üç sene manevi hayata bakar. Ayetin numarası da Hz. Muhammed'in maddi yaşının, canlı bir vahiy olduğuna işaret ediyor.

2) İmtihani kazanmanın ikinci nedeni **fikir** yani derinlemesine düşüncedir. Akletmeden farkı: Akletme, basitten, sebepten ve aşağıdan başlayıp yukarıdaki sonuca varmaktır. Fikir ise yukarıdan ve sonuçtan yola çıkıp aşağıdaki sebebe varmaktır. Fikir etimolojik olarak: "Yeri kazıp, yerde saklı olan çekirdeği çıkarmak" demektir.

Bu kökten Kur'an'da yine kırk kelime geçiyor. Biz sadece beşini buraya alacağız.

a) *“Senden içki ve kumarın içyüzünü soruyorlar. Sen vahiy dili ile de ki: Onlarda büyük zarar var. Ve insanlara fayda da var. Fakat zararı daha büyüktür. Ve senden malın insana faydası ve zararını da soruyorlar. Sen vahiy dili ile de ki: Fazlası zarardır. Fazlasını fakirlere vermelisiniz. İşte Allah, ayetlerini (mucizelerini) böyle açıklıyor. Umulur ki bunları derinlemesine incellersiniz, Dünyayı da ahireti de incellersiniz. (Ki ilmen Allah'ın haklılığını anlayasınız.) (Bakara, 219)*

Bu ayeti tam anlamak için şu beş nota dikkat etmek gerekir:

1) Sure içi ayetlerin, ayet içi cümlelerin birbiriyle bağlantısını ve kelime seçiminin nüktelerini bilmeden Allah'ın maksadı anlaşılmaz. Zemahşeri, Cürcani ve Bediüzzaman bu konuda ısrarcıdır.

2) Qul kelimesi, ancak vahiy ile veya sonradan fenni araştırma ile bilinecek meseleler için kullanılır.

3) Ayette geçen **ism** (peltek S ile) "sonucunda mutlaka ağır bir zararın olacağı eylem" demektir. Bu da ancak derin araştırma ve tefekkür ile bilinebilir.

4) Kur'an, içki ve kumarın zararının daha büyük olduğunu 1400 yıl önceden haber veriyor. İnsanlık ancak çağımızda bunu anladı.

5) Ayet kelimesi işaret, hüküm ve mucize manasına gelir. Burada ise mucize manasındadır. Buna göre ayetin beş cümlesinin birbiriyle bağını anlarsanız, neden özetinde tefekküre yani araştırmaya yönlendirdiği anlaşılır. Evet, bu ayette fıkhi bir hüküm yok, hiçbir âlim içki ve kumara fetva vermez. Burada sadece araştırmaya, akıllı davranmaya yönelik tefekküre davet var.

Önemli bir Not: Ayet, cümleler içi dizaynıyla diyor ki, fazla mal, içki ve kumar gibi, insanı sarhoş eder. Ve diyor ki: Eğer Sahabelerin çoğu bunu anlasaydı, fazla mal için Ali'ye karşı gelmekle imtihanlarını kaybetmezlerdi.

b) *“Sen vahiy dili ile de ki (kul): Ben demiyorum, Allah'ın metafizik hazineleri bendedir. Ben geleceği de bilmiyorum. Ben size insan olmayan bir meleğim de demiyorum. Ben sadece bana gelen vahiylerle uyuyorum. Allah bu vahiy sayesinde kör ile görenin, iyilik ile kötülüğün zıtlığı gibi zıtlarla sizi imtihan ediyor. Artık bu imtihan ve peygamberliğin mahiyetini tefekkür etmeyecek misiniz? Araştırıp, müspet ilimlerimize bir ilave yapmayacak mısınız?” (Enam, 50)*

Evet, fen ilimleri bu asırda çok geliştirdiler. Ama diyalektik çatışmanın ve bunu tetikleyen peygamberliğin mahiyetini henüz müspet olarak belgeleyemediler. Çünkü bunlar, çok derin iki konudurlar.

c) *“Onlar, çok yakından tanıdıkları arkadaşları Muhammed Psikolojisini hiç tefekkür etmediler mi? Onda deliliğin olmadığını araştırmadılar mı? Onun açık bir uyarıcı olduğunu bilmediler mi?” (Araf, 154)*

d) “Biz arıya vahyettik (kafasında program yazdık): Dağlardan ve ağaçlardan ve insanların kurduğu yüksek yerlerden (hayvanların eli ulaşmayacak şekilde) evler edin diye. Sonra her üründen ye. Ardında itaatkâr olarak Rabbinin kafanda çizdiği yolları takip et. İşte arının karnından, renkleri çeşitli, insanlara şifa bir içecek çıkıyor. Bunda araştırıp düşünen bir millet için önemli bir mucize var.” (Nahl, 68-69)

İşte ilme teşvik eden, sayıları bini bulan bu gibi ayetler var, kim demiş Kur’an ilim kitabı değil.

e) “Allah ’ın ayetlerinden biri de erkeğin geniyle insana eşler yaratılmasıdır. Ki eşler birbiriyle sükûnet bulsunlar. Ayrıca Allah, o eşler arasında sevgi ve şefkat koymuştur. İşte tefekkür eden bir millet için, bu noktada birçok mucize vardır.” (Rum, 21)

Demek fenlerin araştırmadığı daha nice noktalar vardır. Kur’an, bin dört yüz yıl önceden, araştırılmasını emrediyor. Demek Müslümanların bu kitabı bırakıp çelişkili rivayetler içinde boğulması asıl onları geri bırakmıştır. İmparatorluklarını saymıyorum. Çünkü o imparatorluklar ilmi yönden çok geri idiler.

3) İmtihani kazanmak yerine onu kaybetmenin birçok nedeni vardır. Kur’an en başta insanların kibrini gösterir. Ve bu konuda kırk ayet var. Biz yine sadece beşini buraya alacağız. Evet, kibir matematiksel bir yanılgıdır, insanın sınırlı, ölümlü varlığını sonsuz Allah yerine koymasındır. Haliyle hayal kırıklığına uğramasıdır. İşte bu konudaki beş ayet:

a) “Ben (hakkaniyet yasası ile iş gördüğüm için), hiçbir gerçeğe dayanmadan **kibirlenenleri**, mucizelerim üzerinden atlatacağım. Bunlar kibirlerinden dolayı ahmaklaştıkları için, bütün mucizeleri dünya gözüyle görseler de onlara inanmayacaklardır. Bunlar akıl ve doğruluk (rüşd) yolunu görseler, onu yol edinmezler. Aldanma ve çukura düşme yolunu görseler, onu yol edinirler.

Çünkü bunlar peşinen, varlık ve hayatın absürt olmadığına dair hiçbir belge yoktur, dediler. Ve o belgelere karşı gaflette kaldılar. (Araf, 146)

b) Bütün güçleriyle yemin ettiler ki, eğer kendilerine bir peygamber gelse Yahudi ve Hristiyanlardan daha dindar olacaklar diye... İmtihan gerçeğini ve Peygamberliğin mahiyetini bilmedikleri için, onlara peygamber gelince nefretlerini artırmaktan başka hiçbir işe yaramadı. Çünkü onlar yeryüzünde kibir yaptılar. Ve (müspet bir iş ortaya koyamadıkları için) kötü tuzak kurup benliklerini tahribat şeklinde gösterdiler. İşte bu tahribat ancak onlara döner.

Onlar hakkaniyet yasası gereği, imtihani kaybeden eski kavimlerin başına gelenlerden başka bir şey bekleyemiyorlar. İyi bil ki: Bütün yasalar değişir, fakat bu imtihan sonucu hakkaniyet yasası bedeline ne başka bir yasa olur ne de o yasada değişiklik olur. (Fatır, 42-43)

c) “İnsanlardan öyleleri var ki, hiçbir ilmi veriye dayanmadan, sonsuzluk ve ebediyet yolu olan Allah ’ın yolundan saptırmak ve o yolu alay konusu yapmak için boş ve eğlendirici sözler satın alır. Bunlara (bir şey üretmedikleri için fakirlik gibi) alçaltıcı bir azap vardır. Böylelere gerçeklerle yüzleşmeleri için ayetlerimiz okunduğunda, sanki hiç iştmemiş gibi, sanki kulağında ağırlık varmış gibi kibirlenerek arkasını döner kaçır. Böyleleri acıklı bir azap ile müjdele.” (Lokman, 6-7)

d) “Tanrınız birdir. Siz varlığın ve hayatın anlamlı olduğunu ancak bununla bilebilirsiniz. Çünkü Allah inancı olmazsa ebediyet ve ahiret inancı olmaz. Dolayısıyla böylelerin bilinç katmanları, realite ve varlığı tanımaz. Döner, kibirle kendi benine tapar. Tek gerçeklik benim, diye tanrılık iddia eder. İşte varlığı ve hayatı absürt kılan bu tip insanlardır. Fakat önemi yok, çünkü Allah, gizli açık her şeyi biliyor. (Yani gereğini yapacaktır.) Hiç şüphesiz Allah müstebirleri (büyüklik peşinde koşanları) hiç sevmez. (Onları başarılı kılmaz.) (Nahl, 22-23)

e) “Ya Rabbi onları bağışlayasın diye, onları doğruya her davet ettiğimde, parmaklarını kulaklarına tıkadılar; elbiselerini başlarına geçirdiler. Doğru yola karşı direndiler de direndiler. Büyük bir kibirle büyüklük tasladılar. Bunun üzerine, değersizlik tufanı her tarafı istila etti.” (Nuh, 7)

4) İmtihani kaybetmenin en bariz bir sebebi çağımızın yapısıdır. Eskiden insanlar dini gerçeklerin bilimsel yönünü bilmeseler de somut ahlak veya mucizeler ile imana geliyorlardı. Çağımızda bu kırıldı. Bu yetmezmiş gibi, okumuş kesim için dinin bilimlerle çelişen on bin meselesi var. Ayrıca çağımız maddi bir asır olduğu için, din ahlaka dönüşmüyor. Bu yetmezmiş gibi din konusunda cahil bırakılan hocalar binlerce hurafe anlatıyor. Dolayısıyla çağımızda inanmayanlar sorumlu olmuyor. Çünkü çağımız fetret devridir. Fetret devri, dini mesajın etkin olmadığı dönem demektir. İşte bu olumsuz yapıdan kurtulmak için, yani imtihanı kazanıp ebediyeti hak etmek için altyapı olarak okumuş kesim, kitap yazabilecek kadar, grameriyle, hermenötiğiyle, semantiğiyle dil bilmeli, Tıp amfisinde dersleri anlayacak kadar fen bilmeli ve aklını tarihi yorumların esaretinden kurtarmalıdır. Ancak bu durumda okumuş kesim, sorumlu olabilir.

Peki, insanlar imtihana tabi olmazlarsa ne olur? Sıradan çocuklar gibi masum kalırlar. Ermişler, yani bir Buda, bir Tao, bir İsa, bir Musa, bir Muhammed olmazlar. Ama acı ve azap da görmezler. Onun için ben sekiz milyar insanı eşit görüyorum. İnananlarla inanmayanları ayırmıyorum. İnanmayan o mütefekkir edebiyatçı arkadaşımı yine eskisi gibi seviyorum.

Evet, duru-görüşü (keşif ve muhayyilesi) açık olanlar ve ölüp de bir daha hayata geri dönenler, insanlığın yüzde doksan dokuzunu mutlu görüyor. Bu görüşler, çağımızın sorumlu olmadığını gösteriyor. Yoksa peygamberlere karşı gelen Firavunlar ve Ebu Cehiller, elbette azap çekiyorlar. Hemen hatırlatalım: Onların çektiği azap da Nükleer veya Karbon-Hidrojen ateşi değil. Ama çektikleri büyük acılar, Peygamberlerin kalbinde (muhayyilesinde) öyle cehennem azabı olarak görüntüleniyor. Taha suresinde, Allah insanları caydırmak için biz o acıları böyle somut cehennem diye gösteriyoruz, diyor. (Taha, 113) Cehennem ve Cennet Kavramları makalemize bakabilirsiniz.

5) İmtihanı kazanmanın en birinci sebebi, başta sonsuzluk olmak üzere varlığın ve hayatın mahiyetini anlamaktır. Buna Tasavvuf, irfan diyor. Evet, ancak bu irfanla, insana imtihanı kaybettiren kötülük problemini anlarız, ancak bu halde kötülük krizini fırsata çeviririz. Kötülük problemi üzerine doyurucu bir tez yazan kızımın çalışmasına sunuş olarak şu pasajı iki yıl önce yazdım. Aynen buraya alıyorum:

[Değerli Zehra kızım, bu kısa ama doyurucu çalışmayı Marmara İlahiyat bitirme tezi olarak hazırladı. Risale-i Nur'dan yapılan alıntılarda önemli yardımlarım oldu. Bu problemin çözümü için tez yeterlidir. Sadece bu sene (2023) yeni bir şey öğrendik:

Kötülük, kaos ve ölüm denilen olay, aslında kötülük değildir. Onun da kendinde bir düzen olduğu, yeni bir düzen ve hayata ayak basmak üzere bir tetikleme ve emir âleminden bir buyruk olduğudur. Kaos denilen bu gerçekliğin yüksek derecede bir matematiğinin var olduğudur. Bu yüksek matematikte sonsuz ihtimaller içinden bir ihtimal var oluyor; ama hep o ihtimal tutuyor. Ekolojide, hayatta, özellikle DNA ve Beyin düzeninde bunu hep gözlemliyoruz. Aslında Bediüzzaman, hayat, ölüm ve diriliş bahislerinde, sürekli olarak bu hakikati anlatmıştır. Fakat onun zamanında DNA ve Siberetik sistemler bilinmediğinden bu hakikat bir derece gizli kaldı. Yoksa o (makamı âli olsun), yaratmada, hayatta ve dirilişte esbap yoktur, diye bu sonsuz ihtimallerden bir ihtimal olan ve her seferinde tutan yasayı yaygın bir kanun olarak anlatmıştır.

Burada iş yazılım tarzında olduğundan, somut bir nedensellik olmasa da süreç söz konusudur. Zaten bir kudsi hadiste Allah, sürece sövmeyin; ben sürecim, diye buyuruyor. Evet, bu problem, ancak ölüm-hayat, kaos-kozmos, dünya-ahiret, iyilik-kötülük, iman-bilim ikileminde, dengesinde ve çok uzun bir süreçte çözülebilir.]

Son olarak, bize imtihanı kazandıracak beş kilit kelimeyi burada özet olarak anlatmanın makamı gelmiştir. İşte:

İMAN: İman, insanın kendisini güvene alması manasına gelir. Emniyet de bu kökten gelir. İman ölçüsü ise şu üç şeydir: Sonsuz bir Allah'a iman etmek, ebedi bir hayata iman etmek ve bunların gereği olarak yararlı pratiklerde bulunmak. (Bakara, 62) Bu üçünün testi de o inanan insanın ne korkması ne de üzülmesidir.

RAHMET: Rahmet, soyut bir şeyin somutlaşması demektir. Bu manasıyla, yaratmak demek olur. Dolayısıyla, başarı manasında da kullanılır. Allah rahmet etsin sözü, onun ruhuna uygun somut bir varlık hali nasip etsin demektir. Evet, imtihanı kazanmanın bir anahtarı inancın somut yönü olan ibadetlerdir.

ADALET: Adalet, denge demektir. Kim imtihanı vermek istiyorsa dengeden ayrılmamalı. Çünkü yaratma, denge demektir. Allah artı ve eksiye dengeleyince, varlık ortaya çıkıyor. Sağlık, insanın yüzlerce hormon ve organlarının dengesi demektir. İslam dini, başta din-bilim dengesi olmak üzere her şeyde orta yolu tutturmak demektir. Denge, Hz. Muhammed'in Kur'an'dan sonra ikinci büyük mucizesidir. Dinin özü olan ahlak, ifrat-tefrit dengelemesidir.

KALİTE: Kalite kelimesinin açılımı, bir şeyin sağlam ve estetik olmasıdır. Kur'an'daki ismi itkindir. Bunu elde etmenin yolu, ilgilenerek ve severek iş yapmaktır. Buna Arapçada inayet ve itina denilir. Mana da bu kökten gelir, çünkü yazar manaya yönelik çok ilgi gösterir.

CEHD: Cehd ve cihad gayret ve aktiflik demektir. Adam öldürme asla demek değildir. Evet, imtihanı kaybetmenin bir sebebi de tembellik ve üşengeçliktir. İş başka zamana ve başka kişilere havale etmektir.

Bir Ek veya Altıncı Neden:

İmtihanı kazanmada irade ve ihtiyarın (iyiyi isteme ve seçmenin) rolü:

İmtihanı kazanmanın en önemli püf noktası budur. Bu konuda çok kafa yoran Bediüzzaman Said Nursi'den, altı anahtar kavramı içeren bir vecizeyi açıklamasıyla buraya alıp sonra ona bir değerlendirme yazacağız. Şöyle ki:

Masum ekall (günahsız azınlık), günahkâr ekserin (çoğunluğun) musibetinden hissedâr olur. Zîrâ (çünkü) teklif (imtihandaki sorumluluk) nazarî (teorik) kalsa, ihtiyar (seçme özgürlüğü elde var) kalır; sırr-ı teklif (sorumluluk esprisi), hikmet-i ibtilâ (musibetin amacı) tahakkuk eder (gerçekleşir). Teklifde (imtihan sorumluluğunda) bedahet (tam açıklık) ve zâruret (zorunluluk) olsa, ıztırar olur (herkes mecburi inanır); hikmet-i teklif (imtihanın amacı) zayi olur. Günahkârın muhterik hânesinde (yanan evinde) bir masum, bir dest-i gaybiyle (görünmez bir elle) masun kalsaydı (korunmuş olsaydı), meâdin-i ervahın (birer maden gibi olan ruhların) medar-ı tenmiye ve tezhibi (gelişme ve arınma aracı) olan imtisal-i evamir (ilahi emirleri uygulama) ve içtinab-ı nevâhî (yasaklarından kaçınma) ile elmaslaşmış "Ebubekir-i Sıddık"ın ruhu ve aksiyle (tersiyle) fahimleşmiş (kömürleşmiş) "Ebu Cehil"ın ruhundan temeyyüz edemezdi (ayrışamazdı). (Hakikat Çekirdekleri-2)

Burada altı anahtar kavram var: 1) Sırr-ı teklif (geliştirici sorumluluk esprisi) 2) İmtihanın nazari kalması (imtihanın teorik olup bedihi olmaması) 3) İhtiyar (seçme özgürlüğü) 4) Ruhların işletilecek birer maden olması 5) İmtihanın iki amacı olan ruhların geliştirilmesi ve arındırılması için ibadet ve takva: (Kulluk yanında kötü şeylerden korunma) 6) Ruhların temeyyüzü (ayrışması).

Bu altı kavram zihnimizi harika olarak zenginleştirmekle beraber sanki ikisi Kur'an'a uymuyor. Çünkü iyi ruh kötü ruh yok, hepsi akıl sağlığı olduktan sonra eşit fırsatlara sahipler. Ve bu yazıda ayetlerin anlattığı gibi ya gelişiyorlar veya çürüyorlar. Yani Allah herkese eşit fırsat veriyor. Sorular ağırsa, sorular sahibine gücü de zihni yeteneği de ona göre veriyor.

Halkın tabiriyle ne kadar ekmek o kadar köfte. Araf, 172-173. ayet diyor ki, ana karnında sağlıklı bir dölleme olduktan sonra biz o zürriyetleri kendi nefislerine karşı şahit tutuyoruz. Hepsı de doğal bir dil ile bizim Rablığımızı (geliştirici sahipliğimizi) kabul ediyorlar. Biz onları böyle şahit tutuyoruz ki, demesinler, biz müşrik babalarımız yüzünden putperest olduk.

Tin suresi de baştan sona kadar diyor ki: Biz bütün insanları en güzel kıvamda yarattık. İman ederek güzel işler yapmakla imtihanlarını kazananlar müstesna; diğerleri imtihanı kaybediyor. Esfel-i safiline: En dibe düşüyorlar. Yani toprak oluyorlar.

Bir İlave: İmtihanın Mantalitesi

İmtihanı kazanmaya yönelik güzel bir yazı kaleme almıştım. Altı açıdan imtihan gerçeğinin etrafında bir çerçeve çizmiştim. Ama imtihanı kazanma mantığını atlamışım. Hâlbuki bu mesele, Kur'an'da belki bin ayette anlatılır. İşte sadece En'am suresinden beş ayetin tefsir-mealini vermeye çalışacağım.

1) “Vahiy diliyle de ki: *Ben Rabbimden apaçık bir mesaj üzerindeyim. Ve siz onu yalanladınız. Acilen istediğiniz mucize göstermek, benim elimde değildir. Mucize göndermek yetkisi sadece Allah'ın elindedir. Allah hak yasaları benimle sizin üzerinde uyguluyor. O, sorunları çözenlerin en iyisidir.*” (6/57)

Birkaç Analiz:

a) Ayetin başındaki “De ki” ifadesi, bütün Kur'an'da, vahiy diliyle söyle demektir. De ki manasına gelen bu qul kelimesi vahiy sembolüdür. Ondan sonra gelen bilginin ancak vahiy ile bilinebilirliğinin ifadesidir. Nitekim ilk iki cümlesi, vahyin 23 yıllık durumunu ta ilk yıllarından bildiriyor. Ve de ki demek olan qul hariç o iki cümlelerin harflerinin toplamı 23'tür.

b) Ayette geçen ve apaçık bilgi manasına gelen **beyyine**, karşı tarafın sorumluluğunu gerektirecek kadar açık mesaj ve bilgi demektir. Bu sorumluluğu yerine getirmeyen, ehl-i kitap da olsa, artık onun kendi dinine imanı makbul değildir. Çünkü altını altın bildikten sonra onu reddederse, o elindeki altının altınlığını bilmiyor manasına gelir. O artık dindar değildir, sadece milliyetçidir. Beyyine suresine bakınız. Sure numarası 98'dir.

c) Ayet numarası 57'dir (19*3). Beyyinetin (tenvin ve med dâhildir) kelimesinin sayısal değeri 513 (19*27). Bu da sonsuzda bir ihtimal olan, Kur'an'ın 19 Mucizesini bildirir. ‘Onu acilen istediğiniz şey benim elimde değildir’ cümlesi de gizli Y ile beraber 19 harftir. 19 Mucizesinin ta vahyin ilk yıllarında olacağını bildiriyor. (Hadid suresinin 57/27. ayetine bakın.)

2) “Vahiy dili ile de ki: ‘Eğer o acilen istediğiniz mucize benim imkânım ile olsaydı, ben hemen onu gerçekleştirirdim ve işiniz biterdi. Bu ise din ve imtihan dengesinin bozulmasıdır. Hiç şüphesiz Allah dengesizleri hiç sevmez.’” (Onları başarılı kılmaz.) (6/58)

Birkaç Nükte: Bu 58. Ayet, baştaki **de ki** demek olan qul kelimesi hariç 57 harftir (19*3= 57). Allah dengesizleri asla sevmez cümlesi de 19 harftir. Benimle sizin aranızdaki iş çözüldü cümlesinin sayısal değeri 1412 ediyor, (19*74=1406) bu ise bu 19 Mucizesinin 1974'te bulunacağına ve altı sene içinde ilan edileceğine ve yanlış yorumlandıktan 17 sene sonra yani hicri 1423 (1991'de) doğrusunun ortaya konacağına bakar. Evet, Allah, zalimleri (dengesizleri) sevmez cümlesi, bu yanlış yorumlamaya da bakar. Kur'an'ın 19 Mucizesi için, academia.edu sitesine bakabilirsiniz.

3) “Gaybın (metafizik) anahtarları O’nun (Allah’ın) yanındadır. Allah’tan başka hiç kimse onları bilmez. O, karada ve denizdeki her şeyi bilir. Bir yaprak düşmez ki O, onu bilmesin. Toprağın altındaki karanlıkta da hiçbir hububat olmaz ki O, onu bilmesin. Yaş kuru (bütün zıtlar) ancak apaçık bir kitap (yazılım) içindedir.” (6/59)

Bu Ayetle İlgili Birkaç İncelik:

a) Bu ayetin tamamı 114 harftir (19*6). Kur’an’ın 114 suresinin, metafizik âlemin anahtarları olduğunu bildirir.

b) Gerçekten metafizikteki sonsuz bilgi-işlemi bilmek için, Allah gibi sonsuz olmak gerekir. Denizdeki ve karadaki canlıların da bilgi işlemi yine sonsuzdur, ama insan 19’un temsil ettiği Matematik ilmiyle onu bilebilir. Nitekim O, karadaki ve denizdekileri bilir cümlesi 19 harftir.

c) Yaprığın düşmesi de DNA’daki komut ile oluyor. Yani, yine Allah’ın ilmi ile oluyor. Hububat da toprak altında ama Allah onların DNA’sını biliyor. Çünkü sonsuz varlık sisteminde dengelenen ve sonsuz bir yazılım (kitab-ı mübin) oluşturan her şey, yine o datalar arası bilgi ile oluyor.

d) Kitapta (Fi Kitabın) kelimesi, 513 ediyor (19*27). Bu ise 27 bölümlük sosyal içerikli bir kitap olan İncil’e bakar. e) Yerin karanlıkları, 2403 ediyor. Bu ise 19’un 126 katıdır. Bu da der ki: Dünyadan ışık gitse de hububat gibi toprak altında saklanan insanları Allah bilir, onları yine diriltir. Buradaki her iki sayının rakamlarının toplamı 9’dur. Bu ise 9’lu biyolojik devre ve dönemlere baktırır, binlerce biyolojik diriliş numunesini hatırlatır.

4) “Putperestler (Allah’a ortak koşanlar) var güçleriyle yemin ettiler ki eğer onlara bir mucize görünse ona kesinkes inanacaklar diye. Sen vahiy diliyle de ki: Mucizeler Allah’ın elindedirler. Nereden bileceksiniz? Mucize onlara görünse de onlar yine inanmayacaklardır.” (6/109)

Yani iman edip etmemek hak etmekle ilgilidir, Mucize sadece teşvik eder, imana getirmez.

5) “Allah mucizevi bir şekilde insanları yeryüzünü yönetecek yetenekte yaratmıştır. Ve imtihan etmek için onları sınıflar olarak derece derece yükseltmiştir. Bütün varlık yazılım olduğundan, Allah için hesap görmek çok kolaydır. Ve o Allah aynı zamanda Gafur ve Rahimdir.” (6/165)

Komünizm sosyal sınıfları kaldırdı. Bu iş doğal olmadığı için Komünizm yok oldu. İslam ise, hakkıyla kazanan sosyal meslekleri kabul eder, ama üst sınıfı alt sınıflara şefkat ve merhamete davet eder; alt sınıfları da saygı ve hürmete çağırır. Yani İslam sosyal sınıfları kabul etmekle beraber onların beslenmede, barınmada, kişilikte, hukukta ve sağlıkta (maddi ve manevi rızıkta) eşit olmasını emreder. (16/71).

Bu son paragrafı biraz tadil ettim. Çünkü ehl-i ilim bir kızım benim bu yazımı tashih ederken şiddetle kızdı ve ağladı. Baba zenginlerin çoğu zalimdir; sen nasıl zalime saygı duyulmalı, dersin, diye şiddetle itiraz etti. Ben de ona şu notu gönderdim: Kendinden bir derece aşağı sınıflara şefkat etmeyen, yardım etmeyen zenginlere karşı asla saygı duyulmaz. Onlara karşı gelmek de zulme karşı gelmek kadar cihat sayılır.

Hülasa: Herkes önceden hesap edilmiş bir çeşit imtihan içindedir. Hiç kimse yanlış hesap yapmasın.

01.11.2024

Bahaeddin Sağlam